

Tietokirjallisuudella on merkittävä asema suomalaisessa kulttuurissa sivistyksen tukijalkana ja elämysten tuottajana. Tietokirjat välittävät tietoa, murtavat myyttejä ja herättävät keskustelua. Palkinnolla Otavan Kirjasäätiö haluaa tukea ja edistää laadukkaan kotimaisen tietokirjallisuuden asemaa. Otavan Kirjasäätiön tietokirjapalkinto on tunnustus merkittävästä saavutuksesta tietokirjallisuuden alueella. Tietokirjapalkinto on perustettu 2012 ja se jaetaan vuosittain. Palkinnon arvo on 15 000 euroa.

Otavan Kirjasäätiön vuoden 2017 tietokirjapalkinto on myönnetty professori Henrik Meinanderille

Henrik Meinander (s. 1960) on tutkinut monipuolisesti ja ansiokkaasti Suomen ja Pohjolan 1800- ja 1900-lukujen historiaa. Hän on käsitellyt muun muassa demokratiaa, sotia, aatteita, urheilua, ruotsalaisuutta Suomessa ja turvallisuuspolitiikkaa.

Meinander on syventänyt merkittävästi suomalaisten käsityksiä maamme vaiheista. Hän on kuvannut Suomen kehitystä itsenäiseksi tasavallaksi sekä selviytymistä sodista ja kriiseistä. Tulkinnoissaan hän on korostanut kansainvälistä näkökulmaa: ulkoisen ympäristön muutokset, geopolitiikka ja talous ovat vaikuttaneet Suomen asemaan ja antaneet sytykkeitä maan sisäiselle kehitykselle.

Meinander on johdonmukaisesti alleviivannut, ettei kansakunta riitä historiantutkimuksen kehikseksi; valtiot ja yhteisöt ovat niin vahvoihin siteihin riippuvia toisistaan. Meinander on osoittanut, että kansallinen katse kaventaa käsitystä historiasta, ja tämä on vaivannut etenkin tulkintoja Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.

Ympäriävän maailman ja kulttuurin ymmärtämisen merkitystä Meinander korostaa myös tänä keväänä ilmestyvässä elämäkerrassaan Gustaf Mannerheimista. Meinander tähdentää, että Mannerheimin ajattelun ja toiminnan ymmärtämiseksi häntä pitää tarkastella osana laajempaa ajankuvaa geopolittisine, kulttuurisine ja sosiaalisine viitekehyksineen. Tässä Meinander onnistuu erinomaisesti, ja tuloksena on loistelas ja tasapainoinen elämäkerta suomalaisesta legendasta.

Meinander on osoittanut vahvaa innovaatiokykyä historiantutkimustutkimuksena. Teoksessaan *Suomi 1944* (2009) hän operoi käsitteellä ”tunnemaisema”, kuvaten tunteiden, ajatusten ja aatteiden muodostamaa kokonaisuutta, jonka avulla voidaan tarkastella historiallisessa tilanteessa vallinnutta ajan henkeä - sitä, millainen maa oli sodasta irtautuva Suomi.

Historiantutkimus määrittää vahvasti millaiseksi Suomen kaltaisen pienen maan menneisyys ja nykyisyys ymmärretään. Meinander onkin puolustanut päättäväisesti riippumatonta historiantutkimusta. Sitä tarvitaan etenkin nyt kun voimistunut nationalistinen populismi määrittää näkyvästi käsityksiä Suomesta ja suomalaisuudesta.

Meinander on vaikuttanut historiantutkimuksen lisäksi monissa kulttuuripoliittisesti tärkeissä tehtävissä. Hän on toiminut muun muassa Mannerheim-museon intendenttinä ja Tukholman Suomi-instituutin johtajana. Tiedeyhteisössä hänellä on ollut lukuisia luottamustoimia.

Keskeiset teokset

Tasavallan tiellä: Suomi kansalaissodasta 2000-luvulle. (Finlands historia 4, 1999.)

Suomennos: Paula Autio. Schildt 1999.

Suomen historia: Linjat, rakenteet, käännekohtat. (Finlands historia: Linjer, strukturer, vändpunkter, 2006.) Suomentanut Paula Autio. WSOY, 2006.

Suomi 1944. Sota, yhteiskunta, tunnemaishäme (Finland 1944: Krig, samhälle, känslolandskap, 2009.) Suomentanut Paula Autio. Siltala 2009.

Meinander, Henrik (toim.): *Historian kosto: Suomen talvisota kehäksissään.* Siltala, 2015

Palkinnot ja kunnianosoitukset

Oskar Öflunds stiftelse -säätiön palkinto 2002.

Ruotsin akatemian Suomi-palkinto 2007.

Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston palkinto tieteellisestä toiminnasta 2008.

Årets Nors 2010 (Vuoden Norssi).